# T012 BD 3 (77) 190-Q11-P10-Di Mẫu Nuôi Thái Tử-Phật Bản Hạnh Tập

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

KINH PHẬT BẢN HẠNH TẬP QUYỂN 11

Phẩm 10: DI MẪU NUÔI THÁI TỬ

Sau khi Thái tử đản sinh vừa được bảy ngày, Thánh mẫu Ma-da không còn oai lực của chư Thiên hộ trì, lại không còn cảm giác diệu lạc như khi Đồng tử còn ở trong thai, thân thể ốm gầy, sức lực yếu đuối, rồi bà từ trần. Hoặc có Sư nói: “Thọ mạng của phu nhân Ma-da chỉ sống đến ngày thứ bảy thì mạng chung. Tuy nhiên, đây là việc thường lệ xưa nay, khi các vị Bồ-tát đản sinh đủ bảy ngày thì Thánh mẫu mạng chung. Vì sao? Vì chư Bồ-tát xuất gia tuổi còn thơ ấu, các Thánh mẫu thấy việc như vậy nên trong lòng lo âu buồn rầu mà bỏ mạng.” Sư Tát-bà-đa lại nói: “Thánh mẫu thấy tướng Bồ-tát sơ sinh thân thể đầy đặn, đoan chánh khả ái, trong thế gian ít có người thứ hai, thấy việc hết sức đặc biệt, quá ư hy hữu như vậy, vui mừng hớn hở tràn ngập châu thân, do vì không dằn được cảm xúc vui mừng nên mạng chung.” Quốc đại phu nhân từ trần, thần thức bà liền sinh lên cung trời Đao-lợi, hưởng nhiều điều tốt đẹp lạ thường. Một hôm Thánh mẫu cùng với vô lượng vô biên thể nữ chư Thiên, tả hữu trước sau vây quanh hộ vệ, và mỗi ngọc nữ mang theo vô lượng các thứ cúng dường như hoa Mạn-đà-la… trên con đường từ Đao-lợi đến thành Ca-tỳ-la, khắp mọi nơi đều có rải hoa để tỏ lòng cúng dường Bồ-tát, từ trên hư không nhẹ nhàng hạ xuống trần gian nơi cung vua Tịnh Phạn. Thánh mẫu đến vương cung rồi, nói với vua Tịnh Phạn: –Đại vương phải biết, ta được thiện lợi là do khéo sống trong nhân gian, thuở trước ta mang thai chúng sinh thanh tịnh, đó là Đồng tử của Đại vương, suốt trong mười tháng thọ cảm giác khoái lạc, nay ta sinh lên cung trời Đao-lợi, lại thọ khoái lạc như trước không khác, khoái lạc khi mang thai so với khoái lạc cảnh trời Đao-lợi hôm nay hoàn toàn giống nhau. Xin Đại vương từ nay trở đi chớ vì ta mà sinh tâm nhớ nhung buồn khổ, và cũng từ nay cho đến đời vị lai ta không còn tái sinh. Khi ấy, Ma-da hiện thân cõi trời mà nói kệ ca ngợi Đồng tử: Tâm bình đẳng không có oán thân, Thân dũng mãnh siêng năng tinh tấn. Lý chân như thật tế khéo tu, Chánh niệm định trước sau tỏ rõ. Thân sáng tỏ giống tợ vàng ròng, Khéo điều phục các căn tịch tịnh. Thánh tử ta thuyết pháp vô song. Thiện tâm đảnh lễ Đấng Tối Thắng. Ma-da nói kệ xong, bỗng nhiên không xuất hiện, ẩn thân trong hư không trở về Thiên cung. Sau khi Quốc đại phu nhân từ trần, Đại vương Tịnh Phạn liền tập trung các vị kỳ đức hoàng thân quốc thích vào trong cung thảo luận: –Này các quyến thuộc cùng hàng quốc thích, nay Thái tử còn là hài nhi mà mẹ mất sớm, sự bú mớm không biết nhờ đâu? Sẽ đem Thái tử phó thác cho ai nuôi nấng dạy dỗ để đời sống

được bình thường? Ai là người theo dõi thời tiết, chăm sóc y phục hợp thời? Ai là người tận tụy chăm nom sức khỏe Thái tử, để sự khôn lớn được tốt đẹp? Ai là người có tâm thương mến Thái tử như con ruột của mình, để bồng bế dìu dắt hầu hạ? Phải là người có tâm thương yêu tận tụy và hoan hỷ. Lúc ấy có năm trăm phụ nữ mới về làm dâu hoàng gia họ Thích. Những cô dâu mới này đều tâu: –Tôi có khả năng nuôi dưỡng Thái

tử, tôi có khả năng chăm sóc Thái tử. Các vị trong hoàng tộc lại nói: –Tất cả những cô dâu này còn đang lứa tuổi xuân xanh, sức khỏe dồi dào, tâm đam mê sắc dục, nên không thể y theo thời tiết nuôi dưỡng, lại cũng chưa trải qua kinh nghiệm tâm lý người mẹ nuôi con. Chỉ có Ma-ha Ba-xà-ba-đề này, chính là dì ruột của Thái tử, do quan hệ tình thương ruột thịt, mới có khả năng nuôi dưỡng Thái tử, lại cũng đủ tư cách hầu hạ Đại vương. Bấy giờ, tất cả hoàng gia, ai ai cũng đều tán thành ý kiến này, rồi mọi người trong hội đồng khuyến thỉnh Ma-ha Ba-xà-ba-đề làm dưỡng mẫu cho Thái tử. Đại vương Tịnh Phạn bồng Thái tử trao cho di mẫu Ma-ha Ba-xà-ba-đề và dặn dò: –Do vì nàng là dì ruột của Thái tử, lại là phu nhân hiền hậu của ta, như vậy, người phải nuôi dưỡng và chăm sóc Thái tử cho thật tốt, tắm rửa, y phục phải hợp thời tiết để cho Thái tử chóng lớn khôn. Rồi nhà vua chọn thêm ba mươi hai tỳ nữ trợ giúp vào việc chăm sóc nuôi dưỡng Thái tử: tám người lo việc bồng bế Thái tử, tám người lo việc tắm rửa Thái tử, tám người lo việc bú mớm Thái tử, tám người giúp vui cho Thái tử. Vua Tịnh Phạn có hai người con: Một là Thái tử Tất-đạt-đa, hai là Nan-đà. Vua Bạch Phạn cũng có hai người con: Người thứ nhất tên là Nan-đề-ca, người thứ hai tên là Bà-đề-lị-ca. Vua Hộc Phạn cũng có hai người con: Người thứ nhất là A-nan-đa, người thứ hai là Đề-bà-đạt-đa. Vua Cam Lộ Phạn cũng có hai người con: Người thứ nhất tên là A-ni-lô-đậu, người thứ hai tên là Ma-ha-na-ma. Em gái vua Tịnh Phạn tên là A-di-đa-chất đa-la (Nhà Tùy dịch là Cam Lộ Muội) có một người con tên là Để-sa. Bấy giờ, Ma-ha Ba-xà-ba-đề, di mẫu của Thái tử bạch vua Tịnh Phạn: Thần thiếp xin y theo lệnh Đại vương dạy, không dám trái ý. Ma-ha Ba-xà-ba-đề vâng lệnh nhà vua nuôi dưỡng Thái tử, giống như mặt trăng từ đầu tháng đến giữa tháng, ngày càng tròn đầy trong sáng; nuôi dưỡng Thái tử ngày càng khôn lớn cũng lại như vậy. Lại giống như cây Ni-câu-đà trồng chỗ đất phì nhiêu, lần lần tăng trưởng thành đại thọ, Thái tử ngày nay lớn khôn cũng lại như vậy. Từ khi Thái tử đản sinh cho đến ngày nay, cung điện Đại vương Tịnh Phạn ngày càng tăng thêm rất nhiều tài lợi: Vàng, bạc, ngọc ngà, châu báu, súc vật… không thiếu một vật gì. Có bài kệ nói: Ngũ cốc và của cải, Vàng bạc cùng y phục. Làm ra hoặc chẳng làm Tự nhiên được đầy đủ. Đồng tử và Từ-mẫu Sữa, tô lạc thường nhiều.

Từ mẫu mà ít sữa, Đều luôn luôn căng đầy? Trong thời gian đó nếu có ai oán hận nhà vua, thì tự nhiên chuyển đổi tâm tánh, chuyển oán thành ân, sinh tâm bình đẳng, đồng tâm hiệp lực, nhất tâm nhất ý, cùng nghĩ cùng làm. Thuở ấy mưa thuận gió hòa, không có các thiên tai như mưa đá… làm nhiễu hại dân chúng, ra công sản xuất thì ít mà thu hoạch lại nhiều, đồng ruộng lúa mạ, tất cả hoa màu, dược thảo rừng cây, vườn cây ăn quả, tùy màu sắc mỗi loài hoa càng thêm tươi thắm, hương thơm bát ngát, tùy theo hương vị, mỗi loại trái cây càng thêm ngon ngọt đậm đà. Tất cả hoa mầu đều già chín đúng mùa, không bao giờ trễ hạn. Hết thảy đều nhờ oai đức của Thái tử. Ở trong thành, tất cả những người có thai đều được sinh sản an ổn. Dân chúng không có các tật bệnh hoạnh ương, cũng không có chết yểu, đều nhờ oai đức của Thái tử. Tất cả Trưởng giả, cư sĩ, dân chúng những vùng lân cận, mỗi người tự an phận mình, không có cảnh mưu cầu cướp giựt lẫn nhau, không có chuyện người này lấy của người kia, hay người kia bị bắt buộc đem của đến dâng cho người này. Dầu có người gặp nhân sự gì đó, cần ít nhiều tiền của thì đi vay mượn, người cho mượn lẽ ra phải cho nhiều mà lại cho ít,

người mượn không sinh tâm niệm: “Tại sao ta cần chừng này mà họ chỉ cho chừng ấy”. Dân chúng trong thành các vùng lân cận đều tôn kính lẫn nhau, hiếu dưỡng phụ mẫu, kính thờ sư trưởng, cũng do nhờ oai đức của Thái tử. Cũng như thuở xưa y theo chánh pháp mà sinh hoạt, tất cả vua tôi sĩ thứ đều hành động đúng theo chánh pháp, đều tu Thập thiện, đầy đủ các hạnh, trong nước không có nạn khủng bố, ngũ cốc được mùa, không có cảnh cơ hàn khốn khổ, hết thảy đều tốt đẹp. Ngay cả quốc nội của Đại vương Tịnh Phạn, dân chúng không đói khát, cũng không có nạn khủng bố, ngũ cốc được mùa, tất cả mọi người đều y theo chánh pháp mà sinh hoạt, thường ưa bố thí vun trồng công đức, xây dựng lâm viên, làm việc đại nghĩa như: Đào ao, vét giếng, mương, kênh, khe rãnh, tất cả đều được thành tựu tự nhiên. Các đền thờ Thiên thần, am miếu thuộc các nơi nha, cuộc, tỉnh, phủ cũng được tự nhiên hưng thịnh. Tất cả dân chúng không có tai nạn hoạnh ương, đều được an vui giống như Thiên giới, mọi sự đều do oai đức của Thái tử, nên những việc như vậy không có gì là không thành tựu. Tóm tắt qua bài kệ: Dân chúng đều trọng pháp Lòng bỏn sẻn không còn, Đều sống theo chánh pháp. Không sát bởi lòng từ, Giải trừ được nạn đói, Thực phẩm rất dồi dào. Mọi người đều vui sướng, Hưởng thụ như chư Thiên. Bấy giờ Đại vương Tịnh Phạn đợi ngày sao Chẩn qua rồi, chọn ngày sao Giác vì Thái tử mà làm các chuỗi anh lạc và các tư trang bằng ngọc quý giá như: Vòng đeo cổ tay cổ chân, các vòng trang điểm trên đầu, các tràng hoa đeo ngang cổ, chuỗi anh lạc bằng các ngọc quý có đường nét nổi bật, các vòng ngọc nơi cánh tay hay nơi thắt lưng, dây thắt lưng bằng vàng, chuông rung bằng vàng, lưới ngọc, các ngọc ma-ni dùng điểm trên giày ống dép da, mũ ngọc giống như chư Thiên, hết sức đẹp đẽ, lạ thường. Lại có năm trăm thân quyến họ Thích vì Thái tử mỗi người làm một xâu chuỗi anh lạc thật đẹp, làm xong đồng đến vua Tịnh Phạn thưa:

–Lành thay Đại vương! Những chuỗi anh lạc chúng tôi làm trong bảy ngày đêm, cúi xin Đại vương thâu nhận trang sức cho Thái tử để chúng tôi khỏi bỏ công vô ích. Vào một buổi sáng ngày Quỷ tú, Đại vương cùng Quốc sư Bà-la-môn Ưu-đà-da-na là thân phụ của Tỳ-kheo Ưu-đà-di, cùng với năm trăm vị Bà-la-môn khác đồng xướng lên: –Ngày nay hết sức an lành! Rồi cùng nhau đưa Thái tử đến một hoa viên tên là Vô cấu thanh tịnh trang nghiêm, xưa nay người ta quý trọng vườn này như bảo tháp. Thuở ấy trong hoa viên lại có vô lượng vô biên trăm ngàn du khách, nào đàn ông, đàn bà, thanh niên nam nữ, rủ nhau tập họp chờ xem dung nhan Thái tử. Nhà vua lại sắm một cỗ xe lớn chở đầy các thứ: Chuỗi anh lạc, vàng, bạc, y phục, thực phẩm, mỗi thứ đều đầy ắp trên xe. Xe này đi trước Thái tử để tổ chức đại hội bố thí Vô già nơi các ngã tư đường lớn và các đầu đường đi vào thôn xóm nơi thành Ca-tỳ-la, ban tổ chức cao giọng tuyên bố: –Hễ ai cần những gì, ở đây đều cung cấp đầy đủ. Lại nữa, có tám ngàn nhạc cụ cùng nhau hòa tấu đủ các âm điệu, lại trên hư không tự nhiên rải vô lượng vô biên các loại hoa tuyệt đẹp. Lại có vô lượng trăm ngàn mỹ nữ được trang sức với vô lượng chuỗi anh lạc, hoặc ở trên lầu, hoặc ở trên đài cao, hoặc nơi vọng gác, hoặc ở trên bờ thành, hoặc có nàng tựa vào tường, hoặc ở cửa sổ từ các lầu trên thành, hoặc nơi các tòa nhà đồ sộ hay cao ốc, tay cầm sẵn các hoa quý, chờ Thái tử đi gần đến sẽ tung rải để tỏ lòng đón rước. Lại có tám ngàn ngọc nữ chư Thiên trang điểm thật đẹp, tay cầm chổi đi phía trước Thái tử quét dọn đường sá. Tất cả quyến thuộc Thích chủng đều đi hai bên Đại vương

Tịnh Phạn, theo thứ lớp đi phía trước Thái tử. Lúc đó Ma-ha Ba-xà-ba-đề ngồi trên chiếc kiệu quý giá, hai tay bồng Thái tử đặt trên đầu gối mình. Dùng vô lượng vô biên các thứ quý giá trang hoàng đâu đó hoàn chỉnh, rồi cùng nhau đưa Thái tử đến hoa viên. Bấy giờ, Quốc sư thân phụ của Ưu-bà-di cùng với năm trăm vị Bà-la-môn, mỗi người đều dùng vô lượng vô biên lời cầu nguyện an lành ca ngợi Thái tử, rồi đem chuỗi anh lạc đeo trên mình Thái tử. Do thân tướng Thái tử, tất cả chuỗi anh lạc bị ẩn khuất, không còn phát sinh ánh sáng, mờ tối giống như đống mực. Các chuỗi anh lạc lại không còn sức phản chiếu ánh sáng, cũng không còn trong suốt, chẳng khác nào như cục than hầm để bên đống vàng Diêm-phù-đàn quý giá. Đúng y như vậy! Như vậy! Chuỗi anh lạc trang sức trên mình Thái tử, giống như đom đóm ở giữa ban ngày nắng chói, không thể hiện được ánh sáng. Tất cả bao nhiêu chuỗi anh lạc để gần bên Thái tử, không tài nào thể hiện chiếu sáng được cũng lại như vậy. Mọi người thấy Thái tử có những việc hết sức đặc biệt quá ư hy hữu như vậy, đều hô to lên: –Hoan hô! Hoan hô! Ít có thay! Ít có thay! Họ hớn hở vui cười, người người vỗ tay reo hò ca hát, vung múa y phục. Lúc ấy ở trên hư không hoa viên có một Thiên thần tên là Ly cấu, ẩn trong không trung nói kệ: Giả sử cõi đất này, Thành ấp và xóm làng, Núi sông và cây cối, Đều thành vàng Diêm-phù, Ánh sáng sợi lông Phật,

Đầy đủ tướng oai đức. Che khuất như khối mực Đầy trang nghiêm, trăm phước Diệt ánh sáng anh lạc. Ngài đủ các tướng này, Quả báo rất tối thắng, Chẳng cần ngọc trang sức. Thiên thần đọc kệ tán thán, kế đến dùng vô lượng vô biên thiên hoa rải trên mình Thái tử, rồi trở về Thiên cung. Bấy giờ, thân bằng quyến thuộc dòng họ Thích đem đầy các thứ: Giường làm bằng ngà đủ các màu sắc, các loại thuốc, bột chiên-đàn vô giá và các thứ bột hương khác… để hiến dâng cho Thái tử sử dụng và trang điểm trên thân. Lại đem các đồ chơi như: Xe nai làm bằng vàng ròng, các loại ghe thuyền, các giống thú ngoài đồng cho đến ngựa con làm bằng ngọc quý giá để Thái tử mặc tình chơi đùa. Những đồ chơi như vậy, đủ cho Thái tử chơi trong tám năm. Thái tử được nuôi dưỡng qua năm tháng dần dần khôn lớn, tuyệt nhiên không giống như những đứa trẻ khác, như: Không tiểu dãi dơ bẩn, không có các thứ phẩn uế, không có kêu khóc ê oa, không co giật, cũng không đòi ăn uống… nên các dưỡng mẫu luôn luôn vui lòng. Một hôm, Đại vương Tịnh Phạn nghĩ: “Thái tử có hình dung tuấn tú, trong thế gian ít có được người thứ hai nhưng chưa biết sức lực Thái tử mạnh yếu thế nào. Nay ta sẽ thử xem ra sao?” Rồi nhà vua tổ chức một cuộc tiệc dành riêng cho Thái tử và các đồng tử cùng trang lứa trong hoàng gia. Đồng thời nhà vua cũng cho tập trung một số bạch tượng con cùng dự tiệc với các đồng tử. Nhà vua dùng một bát bằng vàng ròng chạm trổ thật đẹp, đựng đầy các viên thực phẩm tuyệt diệu, lại dùng vàng ròng làm dây xích, xiềng bát vàng đặt trước mặt các đồng tử. Rồi Đại vương ra lệnh các đồng tử hãy tranh thức ăn với các chú voi con. Các đồng tử tranh không lại các chú voi con nên bị chúng đoạt mất phần ăn. Sau cùng đến lượt Thái tử, nhà vua cũng tuyên bố: –Thái tử phải giữ lấy phần ăn của mình, không thì sẽ bị bạch tượng con đến cướp lấy. Thái tử liền dùng hai tay bưng lấy bát vàng đưa nhẹ lên, dây xiềng vàng liền đứt, khiến chú voi con bị đẩy lui không tranh lại sức với Thái tử. Sau đó Đại vương Tịnh Phạn vì Thái tử sắm nhiều xe dê để trong nội cung cho Thái tử vui chơi, mỗi con dê được trang hoàng: Yên làm bằng vàng ròng, đủ

các ngọc quý và chuỗi anh lạc trang nghiêm trên thân, lại phủ bên ngoài một mành lưới bằng vàng. Mỗi khi dạo chơi trong cung cho đến các hoa viên, Thái tử thường ngồi trên các xe dê này. Và các hoàng thúc Cam Lộ Phạn..., các hoàng thích khác đều vì con của mình, trang nghiêm các xe giống như xe Thái tử, cũng để cho các đồng tử cỡi xe tùy ý dạo chơi.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*